ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

13. ledna 2005 *

Ve věci C-175/02,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Hoge Raad der Nederlanden (Nizozemsko) ze dne 8. března 2002, došlým Soudnímu dvoru dne 13. května 2002, v řízení

F. J. Pape

proti

Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení P. Jann, předseda senátu, A. Rosas, K. Lenaerts, S. von Bahr a K. Schiemann (zpravodaj), soudci,

* Jednací jazyk: nizozemština.

generální advokát: L. A. Geelhoed,
vedoucí soudní kanceláře: M.- F. Contet, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 22. ledna 2004,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za nizozemskou vládu H. G. Sevenster, jako zmocněnkyní,

— za Komisi Evropských společenství J. Flettem a H. van Vliet, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 4. března 2004,

vydává tento

Rozsudek

1 Tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se stejně jako žádost ve věci C-174/02, Streekgewest Westelijk Noord-Brabant (rozsudek z tohoto dne, Sb; rozh., s. I-85, dále jen „rozsudek SWNB") týká výkladu čl. 93 odst. 3 Smlouvy o ES (nyní čl. 88 odst. 3 ES).

2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi F. J. Papem, zemědělcem, a Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (ministr zemědělství, životního prostředí a rybolovu) ohledně poplatku za nadbytečné hnojivo uloženého tomuto zemědělci podle článku 13 Meststoffenwet ze dne 27. listopadu 1986 (zákon o hnojivech, *Staatsblad* 1986, 598) z důvodu, že jeho zavedením byl porušen zákaz provádění uvedený v poslední větě čl. 93 odst. 3 Smlouvy.

Právní rámec

Právní úprava Společenství

3 Článek 93 odst. 3 Smlouvy stanoví:

„Komise musí být včas informována o záměrech poskytnout nebo upravit podpory, aby mohla podat svá vyjádření. Má-li za to, že takový záměr není s ohledem na článek 92 slučitelný se společným trhem, zahájí neprodleně řízení podle odstavce 2. Dotyčný členský stát neprovede zamýšlená opatření, dokud Komise v tomto řízení nepřijme konečné rozhodnutí."

Vnitrostátní právní úprava

4 V Nizozemsku článek 13 Meststoffenwet, který vstoupil v platnost dne 1. května 1987 na základě vyhlášky ze dne 22. dubna 1987 (*Staatsblad* 1987, 189), zavedl poplatek za nadbytečné hnojivo „za účelem krytí nákladů spojených se:

a) správními aparáty skladů hnojiv uvedenými v článku 9;

b) příspěvkem ve smyslu čl. 9 odst. 4;

c) vybudováním infrastruktury nezbytné pro účinné odklizení, přepravu, zacházení, zpracování a odstranění nadbytečného hnojiva;

d) kontrolou provádění kapitol III a IV".

5 Tento poplatek je splatný od okamžiku vyprodukování hnojiva. Poplatek, který se stane splatným v průběhu určitého období (v zásadě jednoho kalendářního roku) musí být zaplacen (v zásadě ve lhůtě jednoho měsíce následujícího po skončení období) podáním přiznání.

6 Článek 9 odst. 4 Meststoffenwet, uvedený v čl. 13 písm. b) tohoto zákona, stanoví, že sklad hnojiv může odsouhlasit příspěvky na náklady související zejména s přepravou živočišných výkalů, usoudí-li, že tím v souladu s cíli zákona podpoří účinné zpracování a odstranění. Z toho důvodu bylo přijato Reglement Mestbank inzake vangnetfunctie en Kwaliteitspremiëringssysteem ze dne 25. dubna 1989 (nařízení o funkci navrácení a o systému odměn za kvalitu, *Staatscourant* 1989, 86). Toto nařízení vstoupilo v planost dne 1. dubna 1989. Stanovilo podporu na přepravu vysoce kvalitního hnojiva podle systému odměn za kvalitu.

7 Nizozemské království informovalo Komisi o existenci tohoto nařízení dopisy ze dne 26. července 1988 a ze dne 16. ledna 1989. Komise mu dopisem ze dne 10. března 1989 oznámila své rozhodnutí nevznést námitky proti zmíněnému nařízení až do konce roku 1989. V dopisu z pozdějšího data Komise potvrdila, že podpora byla shledána za slučitelnou se společným trhem od 1. ledna 1988.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

8 Vzhledem k tomu, že hnojivo bylo vyprodukováno na hospodářství F. J. Papeho v roce 1988, byl tento povinen zaplatit poplatek za nadbytečné hnojivo za finanční rok 1988. Avšak F. J. Pape nepředložil ve stanovené lhůtě jednoho měsíce přiznání. V důsledku toho platebním výměrem, doručeným dne 31. března 1989, na něm bylo požadováno, aby zaplatil za tento finanční rok poplatek za nadbytečné hnojivo ve výši 10 283,50 NLG, jakož i penále ve stejné výši.

9 F. J. Pape podal stížnost k inspecteur van het Bureau Heffingen van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (správce poplatků ministerstva zemědělství, životního prostředí a rybolovu). Tento snížil poplatek za nadbytečné hnojivo, který byl předmětem platebního výměru, na 1 779,60 NLG a penále na 177,96 NLG. F. J. Pape podal u Gerechtshof te Leeuwarden (Nizozemsko) žalobu proti tomuto rozhodnutí. Mezitím správce poplatků zrušil penále. Gerechtshof potvrdil rozhodnutí správce poplatků bez penále. Poté podal F. J. Pape opravný prostředek k Hoge Raad.

10 Tento opravný prostředek je částečně založen na předpokladu, že část výnosu z poplatku za nadbytečné hnojivo za rok 1988 byla určena a sloužila k provedení podpory v roce 1989.

11 Vzhledem k tomu, že Hoge Raad der Nederlanden měl za to, že řešení sporu v původním řízení závisí na výkladu čl. 93 odst. 3 Smlouvy, rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Pokud nebylo povoleno provádění opatření podpor na základě poslední věty čl. 93 odst. 3 Smlouvy [...], použije se zákaz uvedený v tomto ustanovení také na zavedení poplatku, z něhož je výnos podle dotčeného zákona částečně určen k financování výše uvedeného opatření podpory, bez ohledu na existenci narušení obchodu mezi členskými státy, které může být (částečně) přičitatelné poplatku jakožto způsobu financování opatření podpory? Závisí odpověď na tuto otázku na intenzitě vztahu mezi poplatkem k financování a opatřením podpory, na okamžiku, kdy výnos z poplatku k financování je skutečně použitý k opatření podpory, nebo také na jiných okolnostech? Jaké jsou tedy relevantní okolnosti v tomto ohledu?

2) Pokud se zákaz provádění opatření podpory týká také poplatku k financování, může se poplatník dovolávat přímého účinku čl. 93 odst. 3 [Smlouvy] pro zpochybnění celé částky nebo může zpochybnit pouze část tohoto poplatku, která pravděpodobně bude nebo skutečně byla použita k financování opatření podpory v průběhu období, během něhož provádění je nebo bylo zakázáno z důvodu výše uvedeného ustanovení?

3) Ukládá právo Společenství zvláštní požadavky na způsob určení, jaká část poplatku spadá pod zákaz poslední věty čl. 93 odst. 3 Smlouvy, pokud jde o poplatek k financování, z něhož je výnos určen k různým cílům, pro které existují jiné zdroje financování než dotčený poplatek, přičemž ne všechny spadají pod zákaz článku 93 Smlouvy [...], v případě, kdy vnitrostátní daňová úprava nestanoví klíč k přerozdělování? V takovém případě musí být část poplatku určená k financování opatření podpory, na nějž se vztahuje článek 93 Smlouvy [...], určená na základě odhadu v závislosti na datu, kdy vznikla

povinnost zaplatit poplatek, nebo na základě údajů známých později a týkajících se celkového výnosu z poplatku k financování a výdajů vynaložených ve vztahu k různým cílům?"

K první otázce

12 První otázka se skládá ze tří různých částí. Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda zákaz provádění uvedený v poslední větě čl. 93 odst. 3 Smlouvy:

— může bránit zavedení poplatku, který je určen k financování podpory,

— se použije, i když poplatek nemá žádný dopad na obchod mezi členskými státy,

— se použije bez ohledu na intenzitu vztahu mezi poplatkem k financování a dotčeným opatřením podpory.

13 Před podáním odpovědí na ostatní části této otázky je třeba odpovědět na její třetí část.

14 Z judikatury Soudního dvora vyplývá, že poplatky nespadají do působnosti ustanovení Smlouvy týkajících se státních podpor, ledaže představují způsob financování opatření podpory, a jsou tak nedílnou součástí tohoto opatření (výše uvedený rozsudek SWNB, bod 25).

15 Aby bylo možné považovat poplatek nebo část poplatku za nedílnou součást opatření podpory, musí nezbytně na základě relevantní vnitrostátní právní úpravy existovat vztah závazného určení mezi poplatkem a podporou. Jestliže takový vztah existuje, ovlivňuje výnos z poplatku přímo rozsah podpory, a v důsledku toho i posouzení slučitelnosti této podpory se společným trhem (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 25. června 1970, Francie v. Komise, 47/69, Recueil, s. 487, body 17, 20 a 21, jakož i výše uvedený rozsudek SWNB, bod 26).

16 Údaje ze spisu, které byly předloženy Soudnímu dvoru, neuvádějí existenci vztahu závazného určení mezi poplatkem uloženým Meststoffenwet a podporou na přepravu hnojiva, zavedenou na základě čl. 9 odst. 4 Meststoffenwet. Meststoffenwet totiž ponechává rozdělení výnosu k různému použití, a zejména k použití uvedenému v čl. 9 odst. 4, na volné úvaze příslušných orgánů. Výnos z poplatku tudíž neovlivňuje přímo rozsah podpory, jelikož může být určen k jiným opatřením uvedeným v témže zákoně, která nemají všechny vlastnosti podpory ve smyslu čl. 92 odst. 1 Smlouvy (nyní čl. 87 odst. 1 ES).

17 Na třetí část první otázky je tedy třeba odpovědět tak, že zákaz provádění uvedený v poslední větě čl. 93 odst. 3 Smlouvy se nepoužije na poplatek v případě, že tento poplatek nebo určitá část výnosu z něj nejsou účelově vázány k financování podpory.

18 S ohledem na odpověď danou na třetí část první otázky není na místě odpovídat na ostatní části první otázky ani na druhou a třetí otázku.

K nákladům řízení

19 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

Zákaz provádění uvedený v poslední větě čl. 93 odst. 3 Smlouvy o ES (nyní poslední věta čl. 88 odst. 3 Smlouvy o ES) se nepoužije na poplatek v případě, že tento poplatek nebo určitá část výnosu z něj nejsou účelově vázány k financování podpory.

Podpisy.